

Politechnika Wrocławska

Wydział Matematyki

Kierunek studiów: Matematyka Stosowana

Specjalność: –

Praca dyplomowa – inżynierska

ZASTOSOWANIE METOD BOOTSTRAPOWYCH DO PROGNOZOWANIA WYNIKÓW W ZAWODACH SPORTOWYCH

Michał Ceraży

słowa kluczowe:
tutaj podajemy najważniejsze słowa kluczowe (łącznie nie powinny być dłuższe niż 150 znaków).

krótkie streszczenie:

Tutaj piszemy krótkie streszczenie pracy (nie powinno być dłuższe niż 530 znaków).

Opiekun pracy dyplomowej	dr hab. inż. Krzysztof Burnecki
	Tytuł/stopień naukowy/imię i nazwisko	ocena	podpis

*Do celów archiwalnych pracę dyplomową zakwalifikowano do:**

a) kategorii A (akta wieczyste)

b) kategorii BE 50 (po 50 latach podlegające ekspertyzie)

** niepotrzebne skreślić*

pieczęć wydziałowa

Wrocław, rok 2018

Wrocław University
of Science and Technology

Faculty of Pure and Applied Mathematics

Field of study: Applied Mathematics

Specialty: –

Engineering Thesis

APPLICATION OF BOOTSTRAP METHODS TO THE FORECASTING OF SPORTING EVENT RESULTS

Michał Ceraży

keywords:

tutaj podajemy najważniejsze słowa kluczowe w języku angielskim (łącznie nie powinny być dłuższe niż 150 znaków)

short summary:

Tutaj piszemy krótkie streszczenie pracy w języku angielskim (nie powinno być dłuższe niż 530 znaków).

Supervisor	dr hab. inż. Krzysztof Burnecki
	Title/degree/name and surname	grade	signature

*For the purposes of archival thesis qualified to:**

a) category A (perpetual files)

b) category BE 50 (subject to expertise after 50 years)

** delete as appropriate*

stamp of the faculty

Wrocław, 2018

Spis treści

Wstęp	3
1 Opis ligi NBA, jak wygląda sezon	5
2 Teoria, matematyka	9
3 Metodologia, algorytmy	11
3.1 Modele bootstrapowe	12
3.1.1 Model uśredniony	12
3.1.2 Model rywalizacji	12
3.1.3 Model symulacji spotkań fazy pucharowej	13
3.2 Predykcja wyników na podstawie symulacji	13
3.2.1 Predykcja wyników sezonu zasadniczego	14
3.2.2 Modele predykcji wyników fazy pucharowej	14
4 Wyniki, porównanie modeli	17
5 Wnioski	19
Podsumowanie	21
Dodatek	23

Wstęp

Dzięki powszechnemu dostępowi do internetu i rozpowszechnieniu kultury masowej amerykańska liga koszykarska NBA zyskała popularność na całym świecie, przyciągając do siebie najlepszych graczy i masy fanów. Dzięki nieprzewidywalności i złożoności tego sportu podejmowano wiele prób przewidywania wyników rozgrywek, które często toczyły się inaczej, niż by zakładano (najlepszym tego przykładem może być sezon 2003/2004, kiedy to nisko notowani Detroit Pistons pokonali faworytów w postaci Los Angeles Lakers). Najlepsi analitycy sportowi starają się ?analizować? każdy aspekt gry i jego wpływ na sytuację na boisku, lecz nikt do tej pory nie był w stanie zaproponować skutecznego modelu opisującego przebieg rozgrywek. W niniejszej pracy inżynierskiej podjęto próbę przewidzenia rezultatów wybranego sezonu ligi NBA przy pomocy informacji o wynikach poszczególnych drużyn w poprzednich sezonach.

Rozdział 1

Opis ligi NBA, jak wygląda sezon

National Basketball Association (NBA) została założona 6 czerwca 1946 roku. Pierwotnie była znana jako Basketball Association of America i składała się z 11 zespołów, a swoją obecną nazwę zyskała w roku 1949, kiedy to wchłonęła rywalizującą National Basketball League. Od 2004 roku w NBA gra 30 zespołów, 29 z USA i 1 z Kanady. Liga podzielona jest na dwie konferencje po 15 drużyn, te natomiast składają się z dywizji po 5 ekip. TU WSTAW OBRAZ Z MAPKĄ!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!. Nazwy wszystkich drużyn z podziałem na konferencje i dywizje:

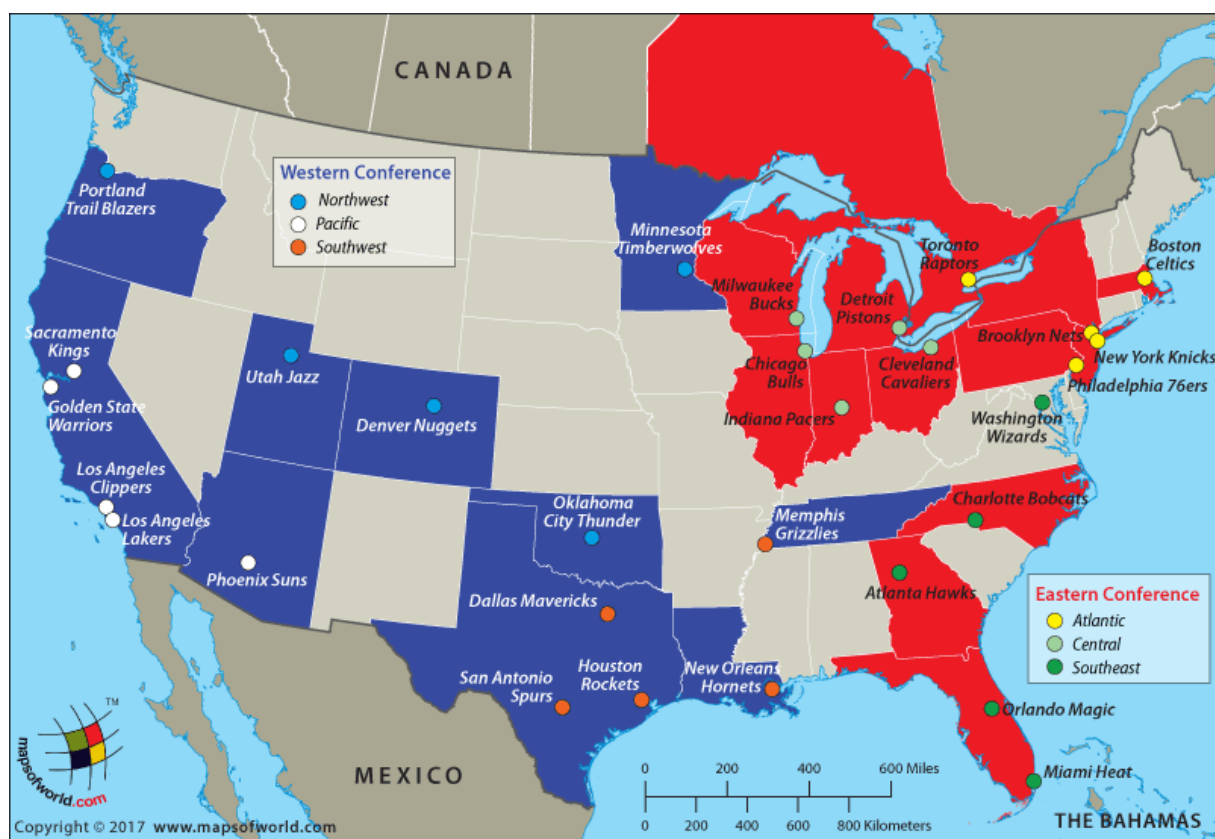
Dodatkowo, od 2004 roku niektóre kluby zmieniły swoje nazwy lub lokalizacje. W niektórych historycznych zestawieniach lub zbiorach danych mogą widnieć jako (podane w formie nazwa obecna — poprzednia):

- Charlotte Hornets — Charlotte Bobcats
- Brooklyn Nets — New Jersey Nets
- Oklahoma City Thunder — Seattle SuperSonics
- New Orleans Pelicans — New Orleans Hornets

Sezon w NBA składa się z dwóch części: zasadniczej i następującej po niej pucharowej (playoffs). W sezonie zasadniczym każda drużyna rozgrywa 82 mecze, grając z każdym innym zespołem od 2 do 4 gier. Terminarz wyznaczany jest wedle następujących reguł:

1. drużyny z różnych konferencji grają ze sobą 2 spotkania (1 na wyjeździe i 1 na własnym boisku),
2. drużyny z tej samej dywizji grają ze sobą 4 spotkania (2 na wyjeździe i 2 na własnym boisku),

Konferencja Wschodnia		
Atlantic Division	Southeast Division	Central Division
Boston Celtics (BOS)	Atlanta Hawks (ATL)	Chicago Bulls (CHI)
Brooklyn Nets (BRK)	Charlotte Hornets (CHO)	Cleveland Cavaliers (CLE)
New York Knicks (NYK)	Miami Heat (MIA)	Detroit Pistons (DET)
Philadelphia 76ers (PHI)	Orlando Magic (ORL)	Indiana Pacers (IND)
Toronto Raptors (TOR)	Washington Wizards (WAS)	Milwaukee Bucks (MIL)

Rysunek 1.1: POPRAW NAZWY NOP I CHO

Konferencja Zachodnia		
Northwest Division	Southwest Division	Pacific Division
Denver Nuggets (DEN)	Dallas Mavericks (DAL)	Golden State Warriors (GSW)
Minnesota Timberwolves (MIN)	Houston Rockets (HOU)	Los Angeles Clippers (LAC)
Oklahoma City Thunder (OKC)	Memphis Grizzlies (MEM)	Los Angeles Lakers (LAL)
Portland Trail Blazers (POR)	New Orleans Pelicans (NOP)	Phoenix Suns (PHX)
Utah Jazz (UTA)	San Antonio Spurs (SAS)	Sacramento Kings (SAC)

3. drużyny z tej samej konferencji oraz różnych dywizji grają ze sobą 3 albo 4 spotkania (przynajmniej po jednym na wyjeździe i własnym boisku).

Mecze koszykówki nie mogą zakończyć się remisem (w razie remisu po regulaminowym czasie gry rozgrywa się dogrywki aż do wyłonienia zwycięzcy). Po zakończeniu sezonu następuje wspomniana wyżej faza pucharowa; wchodzi do niej po 8 najlepszych zespołów z każdej konferencji (w razie takiej samej ilości zwycięstw dla obu zespołów decydują mecze bezpośrednie pomiędzy nimi). W tej fazie drużyny grają ze sobą maksymalnie 7 meczów, czyli zespół, który pierwszy wygra 4 mecze, przechodzi do następnego etapu. W fazie Playoff jasno zdefiniowane są lokalizacje odgrywania spotkań — lepszy bilans zwycięstw w sezonie zasadniczym skutkuje przewagą parkietu. Seria spotkań grana jest w formacie 2–2–1–1–1, czyli mecze numer 1, 2, 5 i 7 grane są u lepszej z drużyn. Przy doborze przeciwników w tej fazie bierze się pod uwagę pozycję w tabeli konferencji: drużyna z miejsca pierwszego gra z zespołem o ósmym bilansie w danej konferencji, druga z siódmą, i tak dalej. Zwycięzca serii przechodzi do następnego etapu z czterema drużynami, po którym następują finały konferencji — najlepsze drużyny ze swoich konferencji spotykają się

Drużyna	Zwycięstwa w sezonie 14/15	Zwycięstwa w sezonie 17/18
Atlanta Hawks	60	24
Boston Celtics	40	55
Brooklyn Nets	38	28
Charlotte Hornets	33	36
Chicago Bulls	50	27
Cleveland Cavaliers	53	50
Dallas Mavericks	50	24
Denver Nuggets	30	46
Detroit Pistons	32	39
Golden State Warriors	67	58
Houston Rockets	56	65
Indiana Pacers	38	48
Los Angeles Clippers	56	42
Los Angeles Lakers	21	35
Memphis Grizzlies	55	22
Miami Heat	37	44
Milwaukee Bucks	41	44
Minnesota Timberwolves	16	47
New Orleans Pelicans	45	48
New York Knicks	17	29
Oklahoma City Thunder	45	48
Orlando Magic	25	17
Philadelphia 76ers	18	52
Phoenix Suns	39	21
Portland Trail Blazers	51	49
Sacramento Kings	29	27
San Antonio Spurs	55	47
Toronto Raptors	49	59
Utah Jazz	38	48
Washington Wizards	46	43

w finałach NBA. Dla lepszego zrozumienia systemu rozgrywek Playoff ZAMIESZCZONO DRZEWKO PONIŻEJ!!!!!!!!!!!!!!

CZY ZAMIEŚCIĆ OPIS GRY? PODSTAWOWE ZASADY ITP?

Wyniki z sezonu regularnego 2014/2015 prezentują się następująco:

Playoffs 2015:

Zwycięzca	Przegrany	Wynik
Eastern Conference First Round		
Atlanta Hawks	Brooklyn Nets	4-2
Chicago Bulls	Milwaukee Bucks	4-2
Cleveland Cavaliers	Boston Celtics	4-0
Washington Wizards	Toronto Raptors	4-0
Western Conference First Round		
Golden State Warriors	New Orleans Pelicans	4-0
Houston Rockets	Dallas Mavericks	4-1
Los Angeles Clippers	San Antonio Spurs	4-3
Memphis Grizzlies	Portland Trail Blazers	4-1
Eastern Conference Semifinals		
Atlanta Hawks	Washington Wizards	4-2
Cleveland Cavaliers	Chicago Bulls	4-2
Western Conference Semifinals		
Golden State Warriors	Memphis Grizzlies	4-2
Houston Rockets	Los Angeles Clippers	4-3
Eastern Conference Finals		
Cleveland Cavaliers	Atlanta Hawks	4-0
Western Conference Finals		
Golden State Warriors	Houston Rockets	4-1
Finals		
Golden State Warriors	Cleveland Cavaliers	4-2

Rozdział 2

Teoria, matematyka

Monte Carlo, rozkład jednostajny, bootstrap, rozkład, estymacja, metod nieparametryczne, boxplot, dystrybuanta, wartość oczekiwana?

CZY BADAMY NORMALNOŚĆ? test shapiro-wilka, gęstość rozkładu, rozkład normalny, qqplot?

Rozdział 3

Metodologia, algorytmy

Czy znając wyniki zakończonych rozgrywek jesteśmy w stanie przewidzieć rezultaty przyszłych zawodów?

Dane, które będą wykorzystywane do symulacji sezonu zostały zebrane ze strony sportowej basketballreference.com.

Na potrzeby tej pracy zebrano wyniki starć pomiędzy drużynami począwszy od sezonu 2004/2005 aż do 2017/2018. Początkowo symulowano rozgrywki sezonów 2014/2015 oraz 2017/2018 w celu wybrania najlepszego modelu, a następnie skorzystano z niego, aby przewidzieć wyniki rozgrywek we wciąż trwającym sezonie 2018/2019. Posiadając ilość wygranych jednej drużyny z drugą na przestrzeni lat dokonano następujących transformacji danych:

W zależności od interwału czasowego, jaki będziemy rozpatrywać, zebrano wyniki w określonych rozgrywkach (na przykład, przy wyznaczaniu wyników sezonu 2014/2015 i interwale 5 lat, używać będziemy danych z lat 2009 do 2014). Dzięki uzyskanej w ten sposób liczbie wygranych w możemy stosunek zwycięstw do porażek dla wybranych zespołów (przykład: Boston Celtics i Atlanta Hawks grały ze sobą 10 razy, Jastrzębie wygrały zaledwie 4 razy, dlatego też w starciu z Celtami ich stosunek wygranych do przegranych wynosi 0.4). Po zastosowaniu tej metody dla wszystkich zespołów uzyskano macierz o rozmiarze 30 wierszy i kolumn zawierającą prawdopodobieństwa na wygraną z każdym zespołem w lidze.

Podczas prób symulacji dokonano intuicyjnego założenia, wedle którego największy wpływ na postawę sezonu mają rozgrywki bezpośrednio go poprzedzające. W tym celu dobrano system wag — z powodu dynamicznych zmian w lidze, najstarsze sezony otrzymują najmniejszą rangę, która stopniowo zwiększa się, im bliżej do zawodów rozpatrywanych w symulacji. Ważona ilość zwycięstw Z_i i -tej drużyny D_i z j -tą drużyną D_j wynosi

$$Z_{ij} = \sum_{k=1}^n (1 + x \cdot k) \cdot R_{ijk}, \quad (3.1)$$

gdzie n to ilość sezonów, z których zaciągamy dane, x ustalona waga kolejnych rozgrywek, a R_{ijk} to wynik starć drużyny D_i z drużyną D_j w k -tym sezonie. Podczas testowania skuteczności modeli dobierano różne wagi w celu znalezienia tego zwracającego najlepsze predykcje.

Podczas symulacji program przechodzi przez dokładnie określony terminarz rozgrywek — drużyna gra z przeciwnikiem tyle razy, ile spotkań wyznaczono w rozkładzie. Algorytmy losowania opisano szczegółowo w ROZDZIALE Z MODELAMI.

Każdy spośród zaproponowanych w tej pracy modeli został przeanalizowany pod względem okresu pobieranych danych oraz wag wpływających na istotność poszczególnych sezonów.

Wszystkie symulacje wykonano 10000 razy.

5, 10 lat

$k=0$, $k=0.5$, $k=1$

3.1 Modele bootstrapowe

3.1.1 Model uśredniony

Pierwszy ze stworzonych modeli polega na obliczeniu ogólnego stosunku zwycięstw do porażek dla każdej drużyny w wybranym okresie — wszystkie wygrane zespołu zostają podzielone przez łączną liczbę rozegranych spotkań, wynikiem czego jest liczba z przedziału $[0, 1]$ określana jako P_i , gdzie i to i -ta drużyna. Algorytm symulowania wyników spotkań między drużynami wygląda następująco:

1. wstaw $i = 0$
2. wstaw $i = i + 1$
 - (a) wstaw $j = i$
 - (b) znajdź drużyny D_i i D_j
 - (c) odczytaj średnie ilości zwycięstw W_i i W_j dla drużyn D_i i D_j
 - (d) wyznacz prawdopodobieństwo zwycięstwa W_{ij} przez drużynę D_i równe $W_{ij} = \frac{W_i}{W_i + W_j}$
 - (e) w terminarzu znajdź liczbę spotkań S_{ij} pomiędzy drużynami D_i i D_j
 - i. symuluj liczbę U z rozkładu jednostajnego $U \sim U[0, 1]$
 - ii. jeżeli $W_{ij} \leq U$, to zwiększ licznik zwycięstw drużyny D_i , w przeciwnym razie zwiększ licznik zwycięstw drużyny D_j
 - iii. powtórz S_{ij} razy
 - (f) wstaw $j = j + 1$
 - (g) jeżeli $j \leq 30$, to wróć do Punktu (a)
3. jeżeli $i \leq 30$, to wróć do Punktu 2

3.1.2 Model rywalizacji

Drugi z zaproponowanych modeli zakłada zwracanie uwagi na historyczne wyniki przeciwko konkretnej drużynie. W zawodowym sporcie niejednokrotnie można trafić na zażarte rywalizacje między dwoma klubami lub zwykłą łatwość w pokonaniu szczególnego przeciwnika. Algorytm symulowania wyników spotkań między drużynami wygląda następująco:

1. wstaw $i = 0$
2. wstaw $i = i + 1$ oraz $j = i$
 - (a) znajdź drużyny D_i i D_j
 - (b) odczytaj z macierzy wyników stosunek zwycięstw W_{ij} drużyny D_i przeciw drużynie D_j

- (c) w terminarzu znajdź liczbę spotkań S_{ij} pomiędzy drużynami D_i i D_j
 - i. symuluj liczbę U z rozkładu jednostajnego $U \sim U[0, 1]$
 - ii. jeżeli $W_{ij} \leq U$, to zwiększ licznik zwycięstw drużyny D_i , w przeciwnym razie zwiększ licznik zwycięstw drużyny D_j
 - iii. powtórz S_{ij} razy
 - (d) wstaw $j = j + 1$
 - (e) jeżeli $j < 30$, to wróć do Punktu (a)
3. wstaw $i = i + 1$
 4. jeżeli $i \leq 30$, to wróć do Punktu 2

3.1.3 Model symulacji spotkań fazy pucharowej

Po symulacji całego sezonu, czyli 1230 spotkań, 8 najlepszych drużyn z każdej konferencji przechodzi do fazy Playoff, gdzie toczy rozgrywki zgodnie z systemem opisanym we WSTĘPIE. Na tym etapie rozgrywek symulacja spotkań różni się od części zasadniczej: zamiast jednego z zasugerowanych wcześniej modeli korzysta się ze wcześniejszej symulacji fazy zasadniczej. W celu oddania trendów panujących w wygenerowanych rozgrywkach (a mianowicie potencjalnych kontuzjach, spadkach lub zwyczajach formy), użyta zostaje jedynie informacja o ilości wygranych przed rozpoczęciem Playoffów. Algorytm symulowania tej fazy jest postaci:

1. wybierz drużyny D_i i D_j
2. odczytaj symulowane ilości zwycięstw W_i i W_j dla wybranych drużyn D_i i D_j
3. wyznacz prawdopodobieństwo zwycięstwa W_{ij} przez drużynę D_i równe $W_{ij} = \frac{W_i}{W_i + W_j}$
4. wstaw liczniki zwycięstw $Z_i = 0$ i $Z_j = 0$
 - (a) symuluj liczbę U z rozkładu jednostajnego $U \sim U[0, 1]$
 - (b) jeżeli $W_{ij} \leq U$, wstaw $Z_i = Z_i + 1$, w przeciwnym razie wstaw $Z_j = Z_j + 1$
 - (c) powtarzaj dopóki $Z_i = 4$ lub $Z_j = 4$
5. jeżeli $Z_i = 4$, to przenieś drużynę D_i do następnego etapu, w przeciwnym razie przenieś drużynę D_j

Ilości zwycięstw drużyn w kolejnych symulowanych rozgrywkach są zapisywane i zapamiętywane, podobnie jak informacje o przejściach do kolejnych faz rozgrywek pucharowych.

3.2 Predykcja wyników na podstawie symulacji

Korzystając z metod bootstrapowych zaproponowano kilka modeli pozwalających na oszacowanie przebiegu rozgrywek w analizowanym sezonie. Przed korzystaniem z opisanych poniżej modeli przeprowadzono symulację opartą na algorytmach zdefiniowanych w ROZDZIALE POPRZEDNIM, dzięki czemu do symulacji podchodzono z przygotowanymi wcześniej danymi.

Drużyna	Mediana	Średnia
ATL	47	46.95
BOS	44	44.13
CHO	39	39.07
CHI	44	43.97
CLE	49	49.13
DAL	41	41.53
DEN	36	36.18
DET	36	35.97
GSW	65	65.09
HOU	51	50.96
IND	43	43.57
LAC	54	53.97
LAL	24	23.98
MEM	47	47.20
MIA	46	45.59
MIL	36	28.79
MIN	29	35.97
BRK	29	29.23
NOP	35	34.73
NYK	31	30.99
ORL	28	28.33
PHI	21	20.83
POR	45	45.09
SAC	31	31.06
SAS	61	61.38
OKC	51	51.16
TOR	50	50.36
UTA	41	41.46
WAS	44	43.80

3.2.1 Predykcja wyników sezonu zasadniczego

Sezon zasadniczy odgrywa bardzo ważną rolę w rozgrywkach NBA — w trakcie jego trwania drużyny toczą walkę o najlepsze miejsca w fazie pucharowej, sprawdzają swoje siły w trakcie gier z potencjalnymi rywalami w Playoff, a także wzmacniają swoje drużyny poprzez rotację zawodnikami. Podczas przejść symulacji zapisywano łączną liczbę wygranych każdego zespołu, dzięki czemu otrzymano rozkłady zwycięstw wszystkich składów. Po przeanalizowaniu rozkładów zauważono, że mediany i wartości średnie nie różnią się znacznie od siebie, dlatego w dalszych rozważaniach jako przyszłą liczbę wygranych zespołu w sezonie zasadniczym przyjmuje się medianę rozkładu zwycięstw w symulacji. Wyniki porównania zawarto w TABELA Z PORÓWNANIEM?

3.2.2 Modele predykcji wyników fazy pucharowej

Rozgrywki Playoff są niezwykle trudne do przewidzenia — niejednokrotnie zdarzyło się już, że faworyci zostali pokonani przez znacznie niżej notowanego przeciwnika (najlepszy

przykład to seria DAL-GSW w 2007 roku, kiedy Dallas Mavericks kończąc sezon z najlepszym bilansem zwycięstw w lidze, przegrali pierwszą rundę w 6 meczach z ósmą drużyną konferencji). Do symulacji tego etapu zaproponowano 2 odmienne od siebie modele, bazujące na innych założeniach.

Model I — Prawdopodobieństwo przejść

Model ten polega na oszacowaniu szans poszczególnych drużyn na przejście do wybranych etapów rozgrywek pucharowych. Podczas każdej z symulacji sezonu zbierano informacje o przejściach zespołów do kolejnych faz Playoff. W ten sposób estymowano DYSTRYBUANTY EMPIRYCZNE? rozkładów przejść do odpowiednio Pierwszej Rundy, Drugiej Rundy, Finałów Konferencji oraz Finałów. Według zaproponowanego schematu do kolejnych etapów awansują zespoły z największą ilością przejść, a więc największym prawdopodobieństwem awansu. Do Rundy Pierwszej każdej konferencji dostanie się 8 najczęściej zakwalifikowanych drużyn, kolejne etapy wyznaczone są analogicznie PRZYKŁADOWA TABELA

Model II — Najczęstsze kombinacje

Drugi z badanych modeli porównuje najczęściej pojawiające się kombinacje zespołów w poszczególnych etapach. Podczas symulacji rozgrywek pucharowych zapisywano listy z drużynami przechodzącymi do kolejnych etapów Playoff, dzięki czemu zachowane zostały również układy, w jakich toczyły się rozgrywki. Mechanizm ten jest w stanie zwrócić bardzo precyzyjną prognozę, jednak wymaga dużej liczby powtórzeń symulacji do poprawnego działania.

Rozdział 4

Wyniki, porównanie modeli

modelowanie okresem, sezonem, wagami, długością próbki? symulacja dla 2018-19?

Rozdział 5

Wnioski

gęstości symulacji powinny mieć rozkład normalny? niekoniecznie?

Podsumowanie

Dodatek

tabele z prawdopodobieństwami, terminarz sezonu